

KÓREJSKÉ HALUŠKY

휠
씬
더
동
쪽
에
있
는
이
야
기

Připovídky z ešči
dalekejšeho Vichodu

Dominika Sakmárová

ISBN: 978-80-99949-18-9

KÓREJSKÉ HALUŠKY

활
씬
더
등
쪽
에
있
는
이
야
기

Připovidki z ešči
dalekejšeho Vichodu

Dominika Sakmárová

Dominika Sakmárová

KÓREJSKÉ HALUŠKY

Pripovedki z ešči dalekejšeho Vichodu

1. vydanie

Copyright © Dominika Sakmárová, 2022

Vydalo vydavateľstvo inspira publishing s. r. o. v roku 2022

Ilustrácie: © Michaela Ahonen, 2022

Grafický návrh a úprava obálky: Michaela Ahonen

Jazyková úprava a korektúra: inspira publishing s. r. o.

Grafická úprava textu: inspira publishing s. r. o.

ISBN: 978-80-99949-18-9

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

2016
IN
SPI
RA
PUBLISHING

www.inspirapublishing.eu

OBSAH

1. Bradaté obilie a iné ročné obdobia	10
2. Haluškovač a kury pod pazuchou	13
3. Inteligentná karanténa	15
4. Tejkaut ády a 55 minút na cintoríne	19
5. Semaforey farby čchong	23
6. CI-KÓ	26
7. Rámen pre duševné zdravie	29
8. Písmo, ktoré sa dokázu naučiť aj ženy	32
9. Z*hadná c*dzinka	35
10. Loušn, fajting a dva kejky	38
11. Huňaté bábätká	41
12. Značkové bývanie	45
13. Duchovný pneuservis	47
14. Zombie kura	50
15. Manželka mladšieho brata môjho otca	52
16. Konfuciánske e-maily	56
17. Pandžak-pandžak, čik-čik-pchok	58
18. Zakliate vafle a fialové pečivo	61
19. Nezavreli ste ma poriadne!	63
20. Čím viac si lámeš hlavu, tým lepší oznam	67
21. Umenie mať v merku	70
22. Luxus zvaný tehotenstvo	73
23. Smutný dolmen a Budha s palacinkou	77
24. Vždypark a múzem ničoho	81
25. Upírske jelene a smradľavý národný poklad	84

26. To bude dobré, už ste v Kórei	88
27. Kartónové križovatky	90
28. Kráľovné s vetrovkovou vlečkou	92
29. Bublínkové okná	96
30. Bezkontaktná lyžovačka	98
31. Inštitút pre výskum horoskopov	101
32. Najlepšia pláž je bez mora	104
33. Vlasová konferencia za okrúhlym stolom	107
34. Vianoce pre ryby a stromček pre susedov	110
35. Borovico-smreko-jedlička	113
36. Gumené šľapky na vianočnom stromčeku	116
37. Hromadné narodeniny pri polievke	119
38. Nový rok v oddelení plastov	122
39. Večný odpočinok pri dialhíci	125
40. Synovsky oddaný vysávač	128
41. Všetko dobré je z Kórey, len smog je z Číny	131
42. Naše, nie naše a alkoholoví labužníci	133
43. Čaj z kukuričných vlasov namiesto plastiky	137
44. Pršiaci kaviareň a húsenicové deti	140
45. Plyšové listy a hygienické detstvo	143
46. Fermentujúce bytovky	146
47. Najviac oblečenia sa nosí na jar	148
48. Káva plná utrpenia	151
49. Modlitebné pliešky a dopravná bezpečnosť	154
50. Kľaňajúce sa káčatka a pokbundža	157

51. Žaba, tiger a päťsto okov	161
52. Supermoderné veštenie	164
53. Kapusta ako domáci miláčik	168
54. Škôlkarska gymnastika	171
55. Športovanie bez počasia	174
56. Tretia pani Kimová a kakavkový pes	177
57. Pi-ča s kyslou uhorkou	180
58. Malá Európa s bonusom	183
59. Papierové leto	186
60. Spievajúce tunely	190
61. Kúzelné graffiti	192

Bonusové príbehy nielen pre synovsky oddaných

1. Braček tiger	197
2. O neposlušnej žabe farby čchong	201
3. Ako v dedine kupovali mesiac	203
4. Prdiaca nevesta	206

Fotogaléria

Bradaté obilie a iné ročné obdobia

Keď sme dostali ponuku presťahovať sa do Kórey – tentoraz už ako rodina – neváhala som ani sekundu. Ďalší Ďaleký východ! Dokonca ešte ďalejším!

Z čias štúdia sinológie som si o Kórei pamätala toto: je fascinujúca a starobylá.

Bola som preto zvedavá na tú tradičnú krajinu, ktorú som doiaľ poznala len z kníh. Ako to však veľa ráz býva, ocitla som sa niekde celkom inde – uprostred modernej, betónovej Kórey: budovy plné farebných reklám, natlačené jedna na druhú; blikajúce obrazovky na každom centimetri voľného miesta. Všetko taktiež fascinujúce, ibaže úplne iným spôsobom.

Ešte som si pamätala, že podľa čínskeho vzoru sa kórejský rok tradične rozdeľuje nie na štyri, ale rovno na dvadsaťštyri ročných období. Každé obdobie pritom nesie názov prírodných javov, ktoré sú preň typické: obdobie *chladnej rosy*, obdobie *prebúdzania žiab a hmyzu* alebo obdobie *bradatého obilia*.

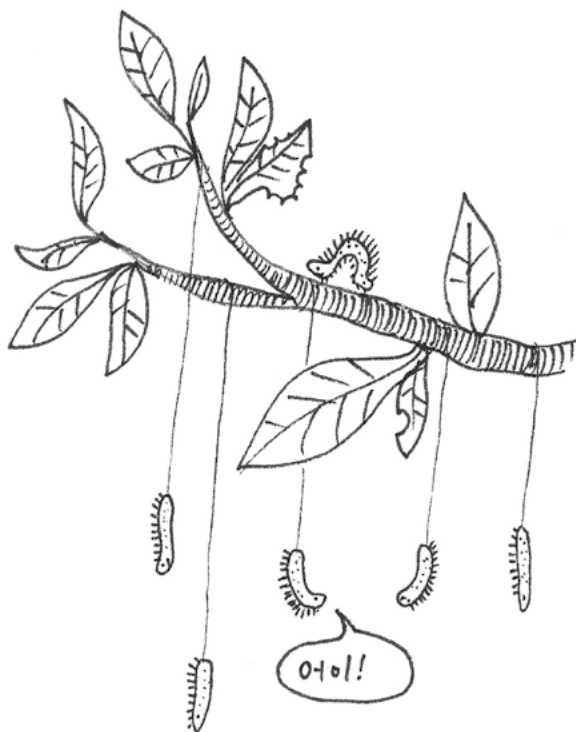
Vyzerá to síce na prvý pohľad komplikovane, ale v skutočnosti toto rozdelenie malo aj svoje výhody; ľudia sa podľa neho ľahko orientovali v rozvrhu poľnohospodárskych prác počas roka. Napríklad: Obilie (či už ryža, alebo jačmeň) sa zvyklo žať práve v období *bradatého obilia*; vtedy už boli dozreté klasy pokryté hustými vlasmi, pripomínajúcimi bradu.

Zaujímalo ma, či všetky pôvodné ročné obdobia platia aj dnes, no v kórejskej betónovej džungli nie sú obilné polia príliš častým javom. Ale my sme akousi náhodou mali neďaleko za domom mimiatúrnu močarinu. O jej existencii som sa dozvedela tak, že pres-

ne v prvý deň obdobia *prebúdzania žiab* sa v nej začali prebúdzat žaby. A kvákať na plné hrdlo. Nezmyšľali sa ani o deň.

To, čo pomaly, ale isto mizne z pamäti ľudí, si nakoniec budú pamätať iba žaby. Zdalo sa mi, že kórejský kalendár s dvadsiatimi štyrmi obdobiami je už len spomienkou na minulosť a na život mimo miest a mrakodrapov.

Avšak po istom čase strávenom v Kórei som zistila, že situácia nie je až taká tragická. Čosi zmizlo, čosi sa, takpovediac, zmodernizovalo. Rok sa stále dá rozdeliť na reťazec krátkych období, akurát, že tie sú už úplne iné než kedysi.

A tak som si začala zapisovať:

Obdobie *nalepovania bublinkových fólií na okno.*

Obdobie *húseníc visiacich zo stromov, číhajúcich na to, aby sa mi v nestráženej chvíli zaplietli do vlasov.*

Obdobie *opadaných plodov ginka, rozpučených všade po zemi (s poznámkou pod čiarou: zapáchajúcich ako zvratky).*

Obdobie *záverečnej stredoškolskej skúšky, kedy sa celá krajina zastaví a stíchne.*

Obdobie *žltého prachu vo vlasoch.*

Obdobie *jedenia morušových červov na ulici.*

Ale aj obdobie rozkvitnutých sliviek, potom čerešní, neskôr zas azaliiek... závisí len od toho, čo vás zaujíma viac (mňa asi tie červy).

Azda by som mohla vytvoriť kompletne nový kórejský kalendár – podľa Kórey, ako som ju navnímala ja: ako menej tradičnú, menej bombastickú a nie vždy takú, ako sa prezentuje na plagátoch. Ale o to viac človeka chytí za srdce.

Haluškovač a kury pod pazuchou

„Aké to je – presťahovať sa s rodinou, s malými deťmi, na druhý koniec sveta? Ako sa tam dorozumiete? Čo si počnete? Nebojíte sa?“

Namiesto odpovedí som len krčila plecami, nejako už hádam bude.

„Jasné, že sa nebojíš,“ utrúsil manžel, „to ste vy Rusnáci – len zobrať pod pazuchy deti, kury, kravu, a dva mesiace sa pokojne plaviť hoci aj do Ameriky.“

Skutočnosť je ale celkom iná. Ak vás pochyťí náhla túžba vycestovať čo najďalej od domova, na najcudzokrajnejšie a najexotickejšie miesto, aké vám napadne... toto kórejské mestečko si môžete rovno vyškrtnúť zo zoznamu. Vážne.

Je to asi jediné miesto v okolí stoviek kilometrov, kde si človek môže sedieť bosý na zemi v reštaurácii, napchávať sa nejakým kimči za zvukov cikád a k-popu, a okoloidúci Kórejčania ho budú zdraviť lúbeznou slovenčinou: „Dobrý deň! Ako sa máte?“

Teda nie hocijakí Kórejčania, ale „naši“ študenti. Tí, ktorí majú na chodbách univerzity vylepené plagáty Štefánika a Dubčeka a po večeroch sedia nad učebnicami slovenčiny.

„To si už nemôžeme na ulici hovoriť žiadne tajnosti,“ smiala som sa.

Veru, v našom mestečku si nikdy nemôžem byť istá, či ma nepočúva niekto, kto vie zhodou náhod po slovensky. Jedinou možnosťou je naozaj uchýliť sa k tej rusnáčtine, a potom si od srdca zanaďávať, lebo ľubozvučné rusnácke frázy ako *T KNŠ* sa tu, našťastie, nevyučujú.

Ale to nie je všetko! Ešte aj z celej tej kórejskosti naokolo ne-nápadne presakujú kúsky domova. Kde-tu sa objaví nejaký bar, ktorý sa volá VEČER alebo RADOSŤ. Vo večierke sú medzi sladkosťami vystavené Horalky aj keksíky Mila. A v ponuke piva v supermarkete zas nikdy nechýba Kozel ani Plzeň. Vravím, že presne ako doma. Až na to, že toho Kozla vám tu občas naservirujú nie s penou, ale s kopou šľahačky a škoricice.

A ešte haluškovač! Zabudla som spomenúť haluškovač. Treba pobrať deti, kury a *haluškovač*, až tak sa môže cestovať na druhý koniec sveta. V Kórei sa dá určite kúpiť všetko na svete, len haluškovač, ten neodmysliteľný symbol slovenskej kultúry, tu veruže nemajú.

Síce bez kury pod pazuchou, ale zato s haluškovačom v kufri – samozrejme, že som sa teda tej cesty do ďalekej Kórey nebála! *To len budú kórejské halušky*, zastrájala som sa.

Inteligentná karanténa

Cestovanie, ktoré je inak super, je v dobe koronavírusu trochu menej super. A cestovať v dobe koronavírusu spoločne s malými deťmi, ktoré sú schopné olízať snáď aj podvozok lietadla, je ako nastaviť si hru na najvyššiu obťažnosť. Skúsili sme to za vás.

Hypermoderná Kórea, v ktorej sa ešte aj v stánku s cukrovou vatou platí kartou, nás nechala na letisku vyplniť asi desať stohov tlačív ručne. Kvôli prísnyhm hygienickým predpisom si nebolo ani kam sadnúť, a ja som musela, sprevádzaná usedavým detským revom, stokrát po sebe vyplňať číslo pasu, meno, adresu. Číslo pasu, meno, adresu... Hlavne tú adresu.

Keďže mnohé kórejské dedinky sa volajú rovnako, nestačí napísať proste dedinku, ale treba presne špecifikovať, v ktorom dištrikte sa nachádza. A tiež v ktorej mestskej oblasti, a ešte v akej provincii. A v rámci dedinky navyše napísať aj areál, ulicu, budovu, číslo, poschodie a hotovo. Aha, a toto všetko štyrikrát, pretože sme boli štyria.

Samé veci, ktoré sa absolútne nedali vyplniť online alebo vopred, ešte pred odletom.

Keď sme sa mnohými podpismi zaviazali k mnohomiliónovým pokutám za porušenie predpisov, povinne sme si do svojich telefónov nainštalovali karanténnu aplikáciu. Jeden zriadenec popritom cez plece dohliadal na správnu inštaláciu. Druhý nám potom telefóny vzal, dôkladne skontroloval, či všetko beží, ako má, dokonca nám i skúšobne zavola, a až tak nás pustil ďalej.

Pustil vlastne asi nie je to správne slovo. V ľudoprázdnej letiskovej hale sme slobodne prešli sotva jeden meter, kým nás odchytila polícia.

„Kde budete tráviť karanténu?“

„Doma.“

Po tejto odpovedi každého z nás označovali na plece veľkými červenými nálepkami. Asi nesprávna odpoveď. Označili bez milosti aj deti, aj kočik. To zrejme preto, aby sa nás nikto nedotkol, chápete, v tej letiskovej hale, kde inak nikoho nebolo.

„Ako sa plánujete dopraviť domov?“ pýtali sa zas

druhí policajti o meter ďalej. Rôzne provincie tam totiž mali rozložené svoje stánky s informáciami o karanténnej doprave do toho-ktorého mesta.

„Máme tu vlastné auto,“ hlásili sme dúfajúc, že nás už nechajú ísť.

Ale kdeže. Akoby nestačili tie nálepky, jeden z policajtov nás osobne eskortoval cez celé letisko. Mal nás bedlivo sledovať až do momentu, keď všetci nasadneme do auta.

Nevyšlo to však úplne podľa plánu – zbadal totiž blondavé dieťa. V tej chvíli sa v ňom očividne prebudila kórejská láska k deťom. Už aj sa ponúkol, že sám potisne kočik. Prísnosť musela ísť bokom... ba čo, ešte aj hygiena šla naraz bokom. Stiahol si rúško a veselo sa spolu s dcérou fotili.

Kráčali sme teda k autu a ja som smutne míňala svietiace nápisy obchodov. *Keby nás aspoň pustili kúpiť mlieko...* Keď máš dva roky, trepeš sa do Kórey a nečaká ťa tam mliečko, to vie malého človeka celkom rozladiť.

„Teoreticky si všetko môžeme objednať online,“ utešovala som sa, „a keď pôjdeme vyniesť smeti dolu ku vchodu, nenápadne vezmeme škatule z donášky, nie?“

„V žiadnom prípade nesmiete vynášať smeti!“ dozvedeli sme sa zanedlho. Jedlo vraj bude zabezpečené. Aj odpadky odnesú. Ale kedy, to už nám nikto nepovedal.

V materiáloch, ktoré sme dostali, však stálo, že kuchynský odpad môžeme skladovať v mrazničke. V mrazničke! My, východniari, ktorí máme už z princípu v mrazničke vždy napchaté aspoň štyri kury a pol šviňe, takže sa tam nezmesť ani len kocka ľadu navyše! (Niežeby sme na Spiši zvykli mávať nejaké horúce letá, že by nám nejaký ľad bolo vôbec treba.) A oni od nás očakávajú, že budeme mať v mrazničke miesto na dvojtýždňový kuchynský odpad.

Na druhý deň nás čakali pred dverami štyri veľké tašky.

„To bude asi to jedlo,“ tešili sme sa.

No tašky boli plné dezinfekcie, antibakteriálnych mydiel a teplomerov pre každého z nás. Aha, a ešte tam boli vrecia na odpad s piktogramom BIOHAZARD. Stále sme netušili, kedy vlastne tie odpadky prídu odviezť, ale po pár dňoch a kope použitých plienok to biohazard stopercentne bol.

Pri vreciach bolo uvedené, že ich máme najprv vydezinfikovať zvnútra aj zvonku a potom po naplnení ich treba vydezinfikovať ešte raz, aby sa neinfikoval ten, kto bude tie plné vrecia odnášať.

Aj mestská knižnica využila situáciu a šikovne naskočila na vlnu pandemického marketingu. Ako bonus nám k dezinfekcii pribalili

reklamu na najnovšiu akciu: Ak chceme, môžeme si vypožičať knihy online a dovezú nám ich až pred dvere. Skrátka – inteligentná karanténa.

Nuž, niekedy až príliš inteligentná. Telefóny nám celý deň zbesilo pípali: *Nejako podozrivo si sa vzdialil! Dlho si nezadal svoju teplotu a symptómy! Ešte raz, a budeme to hlásiť autoritám!*

A, moje najobľúbenejšie, každé ráno: *Telefón bol podozrivo dlho bez pohybu na jednom mieste!*

No prečo asi, ty jedna inteligentná karanténa.

Tejkaut ády a 55 minút na cintoríne

V Kórei sa človek nemusí báť, že by bol na karanténu sám.

Najprv metaforicky: Mesto nám poslalo ako pozornosť zásobu jedla na celé dva týždne. A nie hocijakého. Vybrali to, čo v kórejskom ponímaní sú tie najzákladnejšie potraviny: veľa, veľa instantných rezancov, sušené morské riasy a extra páľivý tuniak v konzerve.

A nemetaforicky: Okrem toho, že nás neustále kontrolovala aplikácia v telefóne, občas nám niekto kontrolne zavolať, zavše dokonca ktosi kontrolne zazvonil priamo pri dverách.

Preto sme sa na štrnásty deň s veľkou slávou obliekli, obuli a trepezlivo stepovali vo vchode presne do dvanástej hodiny, kedy naša karanténa končila. Keby náhodou. Až potom sme sa odvážili konečne vyjsť von a ísť si dať do mesta nejakú *ádu*.

S tou ádou je to takto: Kórejčina si nesmierne rada požičiava anglické slová. Asi ako slovenčina, len desaťkrát častejšie. A podľa kórejskej skalopevnej logiky platí, že keď existuje limonáda a oranžáda, tak musí existovať aj množina nápojov s názvom ády. A tak sa z toho postupne stalo úplne regulérne slovo.

Menu teda vyzerá zhruba nasledovne:

ÁDY

Kiviáda (po kórejsky: *kivi ejd*)

Čerešňáda (*čeri ejd*)

Grepfruitáda (*grejpupurut ejd*)

Tak, a už máte za sebou základy kongličtiny.

Chceli sme si tú ádu kúpiť v stánku pri ceste a vziať so sebou, po kórejsky: *tejkaut*. Ale počas pandémie to nie je také jednoduché. Otvorené bolo síce (skoro) všade, ale svoje údaje sme si museli nechať zaregistrovať v obchode s nábytkom, u kaderníka, na odpočívadle pri diaľnici aj v detskom kútiku. A, pochopiteľne, aj v stánku s ádou.

Pre nás cudzincov je rituál nakupovania už aj za bežných okolností dosť kostrbatý, a v čase koronavírusu to bolo celé ešte trikrát stresujúcejšie než obyčajne.

Nie pre mňa. Pre predavačku. Zahalené rúškami sme si vzájomne videli len oči, ale aj tie moje *cudzie* oči stačili na to, aby sa jej roztriasli ruky. Najprv neobratne pozhadzovala z pultu, čo sa len dalo. Dlho-predlho písala fixkou na oba tégliky názvy príchuťí, aby sa nepomiešali. Potom ešte raz pozrela na mňa, na tégliky, spanikárila... a nakoniec všetko poškrkala.

Aby ste rozumeli, neexistuje nič horšie ako spanikárený Kórejčan, ktorý sa silou-mocou snaží nestratiť tvár. Extrémne spanikárený Kórejčan neváhal radšej utiecť, keď sme ho na ulici náhodne oslovili a opýtali sa ho na cestu. Pokojne aj v polovici vety. Očividne je to prijateľnejšie, než sa strápníť nejakou chybou v angličtine.

Ale tá dievčinka za pultom nemala, chůďa, ani kam ujsť, a tak musela podstúpiť mučenie v podobe vysvetľovania, ktorá príchuť je ktorá. Zdržali sme sa tam asi päťkrát dlhšie, než bolo nutné.

Keby som náhodou bola pozitívna na koronavírus, všetkým ľuďom v meste by prišla esemeska: *Pozor, nakazená osoba bola dnes v stánku s ádou od 9:02 do 9:31*. A určite by sa čudovali, že kto, preboha, strávil v pouličnom stánku taký dlhý čas.

Takto fakticky vyzeralo kórejské trasovanie – všetky informácie na minútu presne. S pobavením som lúštila text každej hromadnej výstražnej správy, ktorú som dostala. S pobavením preto, že v nich ani tak nešlo o samotný výskyt nakazených. Tie správy to-